

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

XIII. An Deus ante suum decretum certò cognoscat futura conditionalia
disparata?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

Posterior verò cum nondum supponat modum congruum per infallibilem habitudinem ad consensum liberum, non potest esse absoluta, ne se exponat periculo frustrandi; sed conditionata, si nimirum creata consenserit.

233. A D septimum distinguenda est Maior de eo, quod requiritur ad actum per modum principij, & de eo quod requiritur per modum concursus; nam ad actum operari, requiritur actualis concursus, qui non requiritur ad posse operari: vera autem est de eo, quod requiritur per modum principij, quia hoc non debet esse physice diuersum in eo, qui consentit, & in eo, qui dissentit: alioqui non saluaretur in dissentiente potentia sufficiens ad consentiendum. Quare neganda est Minor: nam semper oratio est necessaria ad impetrandam gratiam: tum quia hæc est indebita naturæ, & Deus plerumque statuit, illam dare dependenter ab oratione: tum quia est necessaria oratio ad impetrandam gratiam congruam. Et ad primam replicam, nego orationem esse medium, ex diuina prouidentia ordinatum ad impetrandam conuersionem sub conditione futuram, quoniam diuina prouidentia non se extendit ad ea, quæ non præsupponuntur cognita; ante scientiam autem conditionatam nondum præsupponuntur cognita media congrua ad effectus futuros sub conditione. Ad secundum verò nego assumptum: & ad probationem dico, id esse verum de requisito per se ut causa ad effectum: oratio verò vnius non est medium per se requisitum, ut causa ad consensum alterius sed solum ex ordinatione diuina, quam Deus habere potest post, & non ante scientiam mediam.

234. A D octauum, distinguo maiorem: non potest, quæ Deus promissit, adimplere ex sola facultate suæ omnipotentiae absque præscientia nostri liberi consensus, concedo: nam posito, quod velit adimplere illa, salua libertate creati arbitrij, necessaria est præscientia nostri liberi consensus; non potest adimplere nisi ex sola præscientia nostri consensus, nego: cum non sola præscientia sit causa, sed etiam voluntas, & potentia ipsa exequens. Neque hinc sequitur in nostra tantum potestate esse, ut ea Deus adimpleat, licet non sine nostra libertate, quæ solum requiritur ut obiectiua conditio, sine qua Deus, quæ promissit, liberè ex parte nostra adimplere non posset, in quo sensu loquitur præcitarus Augustinus.

Ad Rationes.

235. A D rationem, concedo antecedens de transitu puri possibilis ad futurum absolutum, non autem ad futurum conditionatum: nam prior transitus est subiectiuus, ponens subiectiuam mutationem in re ipsa, quæ ex possibili transit in futuram per exercitam existentiam, qui transitus fieri

nequit sine decreto actu existente in Deo: posterior verò est tantum obiectiuus, ponens solam obiectiuam mutationem in re, quæ ex possibili transit in futuram sub conditione: quæ mutatio fieri potest per solum obiectiuum transitum sub conditione tantum ponendum: nam talem transitum supponit effectus in causis, qualem habet ipse in se; transeunt autem causæ à statu possibilis ad statum futuri sub conditione quando non solum concipiuntur potentes efficere, sed etiam ut de facto effecturæ sub conditione. Ad probationem prioris consequentiæ respondeo, futura conditionata esse extra statum possibilem obiectiuè, non autem subiectiuè, & ideo non requirunt, nisi variationem causarum obiectiuè. Ad probationem antecedentis distinguo consequens: manente diuinâ voluntate indifferente subiectiuè, & obiectiuè & concedo: manente indifferente subiectiuè, determinata verò obiectiuè & nego.

236. A D primam confirmationem, distinguenda est Minor de determinatione diuinæ voluntatis, obiectiua, vel subiectiua. Ad secundam dico comparari diuinam voluntatem ad futurum conditionatum, per determinationem obiectiuam, per quam non comparatur ad futurum possibile. Ad tertiam respondeo, esse conditionatum, positum esse in coherentia consequentis cum antecedente, aut ex vi formalis illationis, ut in necessarijs; aut ex suppositione causæ liberæ ponentis consequens ad positionem antecedentis, ut in contingentibus; hoc autem diuersum quid est in conditionatis contingentibus ab esse possibili, quia possibile non dicit vnâ partem determinatè, sed vtrâque indifferenter. Vnde futurum conditionatum eo modo, quo supponit determinatum esse sub conditione, habet determinatam veritatem atque cognoscibilitatem.

SECTIO XIII.

An Deus ante suum decretum certò cognoscat futura conditionalia disparata?

237. S V N T futura conditionalia disparata, quorum condiciones nullo pacto sunt causa veritatis, & existentiae consequentis in propositione conditionali importati, sed habent se ad illud merè concomitantè, ut in hac propositione: Si Petrus est niger, Paulus currit; nigredo Petri nullo pacto conuenit ad cursum Pauli. De his controuertitur, an Deus ea certò cognoscat ante decretum actuale, quo tales actiones actu ordinet ad veritatem & existentiam consequentis.

238. PRIMA sententia affirmat. Fundamentum est, quia quidquid potest dependere à decreto Dei actu existente, prius ratione dependere potest à decreto Dei sub conditione futuro: sed huiusmodi conditionalia possunt dependere à decreto Dei actu existente: ergo & à decreto Dei sub conditione futuro: igitur cognosci possunt ante decretum Dei actu existens. Ultima consequentia constat, quia omne futurum conditionatum sumit determinatam veritatem per ordinem ad decretum Dei conditionatum: ergo si hæc dependere possunt à decreto Dei conditionato, possunt per ordinem ad tale decretum accipere determinatam veritatem.

Vasquez. Arrubal.
239. SECUNDA sententia negat: est Vasquez. l. p. disp. 67. num. 26. Arrubal. disp. 45. cap. 4. Fundamentum est, quia conditionalia, quæ constant ex rebus disparatis, nullam important connexionem antecedentis cum existentia & veritate consequentis: sed veritas horum conditionalium consistit in huiusmodi connexionem; ergo. Maior constat. Minor probatur, nam veritas propositionis conditionalis consistit in formali illatione consequentis ab antecedente, quæ exprimitur per particulam, *Si*, quæ propterea non solum dicitur propositio, sed etiam consequentia & illatio, quia in illatione formaliter consistit ipsius veritas; ut, *si homo currit, movetur*. Quia igitur conditiones disparatæ nullam ex natura sua important connexionem cum veritate consequentis, non possunt ante decretum Dei, actu illas ordinantis ad veritatem & existentiam consequentis, esse determinatæ veræ.

240. Pro explicatione nota, in propositione conditionali duo posse considerari, & veritatem extremorum, quæ ad formalem veritatem conditionalis se habent materialiter, cum possit veritas propositionis conditionalis saluari in materia impossibili; & formalem illationem consequentis ab antecedente, quæ importatur per particulam, *Si*, quæ æquivaleret particulæ, *Ergo*. Vnde conditionalia disparata, in quibus non est necessaria connexio, in ijs non affirmatur illatio consequentis ab antecedente, sed tantum cognoscitur per modum Categoricæ propositionis, quæ significatur per verbum aliquod principale, ut, *si Petrus crearetur, converteretur*: id, quod in hac propositione significatur, est conversio Petri sub tali hypothese futura. Vnde particula, *Si*, non significat in hac propositione illationem, sed effectum sub tali hypothese futurum. Hoc adnotato,

Suarez. Albertini.
241. DICO I. Conditionalia disparata, quoad materiale veritatem extremorum certò cognoscuntur à Deo, ante decretum actu existens, per ordinem tantum ad decretum conditionarum obiectivum: est Suarez in opusculis lib. 2. de scientia conditionata cap. 6. num. 4. Albertini Corollario 3. Theologo ex principio 4. Philosophico. Funda-

metum est, quoniam hæc considerata quoad veritatem materiale extremorum, non differunt à reliquis futuris conditionatis: at illa cognoscuntur ante decretum actuale Dei, ergo & hæc. Maiorem explico, nam hæc conditionalis, *Si Petrus curreret, Paulus legeret*, considerata tantum quoad veritatem materiale extremorum, & quoad solam concomitantiam unius veritatis cum alia in ratione durationis, æquivaleret huic Categoricæ *dum Petrus curreret, Paulus legeret*: sed hæc certò cognoscitur ante decretum: ergo. Minor constat; nam ad cognoscendam hanc, sufficit cognoscere cursum Petri, & lectionem Pauli sub conditione futuram, per ordinem ad eandem durationem temporis.

242. DICO 2. Possunt eadē conditionalia disparata certò cognosci, etiā quoad veritatem formalem ante decretum, licet talis veritas non sit expressibilis in propositione conditionalis, per particulam, *Si*, nisi supposito actuali decreto Dei. Prior pars assertionis probatur, quia non minus Deus cognoscit per ordinem ad suum decretum conditionatum, quod si ordinaret talem conditionem, quæ ex natura sua ordinata non est ad existentiam alterius rei disparatæ, resisteret veritas formalis, & illatiua in propositione conditionalis, quam per ordinem ad idem decretum cognoscat, quod si concurreret cum hac, vel illa creatura, resisteret talis veritas materialis in eadem propositione: nam sicut in esse futuro absoluto utraque pendet à decreto absoluto Dei, ita in esse futuro conditionato, à decreto conditionato Dei.

243. Posterior verò pars assertionis probatur: nam veritas formalis & illatiua, ut possit actu exprimi in propositione conditionalis, necessarîo supponit infallibilem connexionem conditionis antecedentis cum consequente, vel ex natura sua, vel ex actuali decreto & ordinatione Dei: sed conditio disparata nullam habet connexionem ex natura sua cum existentia consequentis: ergo supponitur illam habere ex actuali decreto & ordinatione Dei: atque adeo veritas formalis, ut actu expressibilis in propositione conditionalis supponit actuale decretum Dei, cum implicet aliquid esse actu, & non dependere ab actuali voluntate Dei. Maiorem explico; nam in illa conditionalis, *Si percussisses quinquies &c.* supponitur, quintam percussione terræ esse actu ordinatam, ut conditionem prærequiritam ex decreto Dei ad teustationem Syriæ per ipsam promissio. em Dei, actu factam; alioquin non posset dici, *si percussisses quinquies &c.* sed potius, *si Deus promississet, ut ad quintam, vel sextam percussione terræ Syria destrueretur*. Confirmatur, nam statim ac Deus revelat, quod si poneretur unum, sequeretur aliud, habet actuale decretum, absolutum quidem respectu promissionis, conditionatum verò respectu effectus dependentis à tali conditione. Ex his concili-

liantur

liantur ambæ sententiæ, nam prima solum probat priorem partem, secunda verò posteriori nostræ sententiæ.

SECTIO XIV.

*An Deus scientia conditionata
cognoscat sua decreta
conditionalia.*

244. **D**VPLEX decretum conditionatum distinguitur in Deo; Alterum, quod solâ ratione præcedit decretum ipsum absolutum actu existens in Deo: nam cum prius ratione Deus cognoscat rem creatam sub conditione futuram, quàm absolutè futuram: prius etiam ratione præcedit voluntas ipsius, ut causa rei creatæ sub conditione futuræ, quàm ut causa eiusdem rei ut absolutè futuræ: Alterum, quod nunquam de facto existit in Deo: existeret autem, si certa aliqua conditio poneretur. Nunc de posteriore, sequenti sectione de priorē dicemus.

Molina.

245. **P**RIMA sententia est Molinae 1. part. quæst. 19. art. 43. disput. 17. negantis. Fundamentum ipsius est: quoniam ad cognoscendum, quid vnaquæque voluntas, sub quavis hypothese est determinatè operatura, non sufficit talem voluntatem comprehendere, sed oportet illam supercomprehendere, per infinitum excessum cognitionis supercomprehendentis ad voluntatem supercomprehensam; sed hunc infinitum excessum supercomprehensionis ad rem supercomprehensam non habet divina cognitio respectu suæ voluntatis, sed tantum respectu voluntatis creatæ: igitur Deus non habet scientiam conditionatam suorum decretorum. Minor patet; quia intellectus increatus non excedit in cognoscendo voluntatem increatam. Maior probatur; nam alioqui posset Angelus comprehendendo suam voluntatem cognoscere liberum suum decretum futurum. Ex qua doctrina deducit, nullius conditionalis scientiam communicabilem esse creaturæ, quia nulla creatura potest per infinitum excessum supercomprehendere voluntatem creatam.

Fonseca.

Suarez.

Arrubal.

246. **S**ECUNDA sententia est Fonscæ lib. 6. Metaph. cap. 2. q. 4. se. 10. §. sed quæret aliquis, Suarez lib. 2. de scientia Dei cap. 8. Arrubalis 1. part. disp. 47. ca. 7. affirmantium. *Quæ sententia vera est & amplectenda.* Quam sic probō, triplex decretum conditionatum in Deo distingui potest; Primum fundatum in decreto absoluto, de promissione facta sub conditione: ut, pro-

mitto tibi gloriam, si te ad illam disposueris. Secundum necessariò concomitans effectum liberum creatum sub conditione futurum. Tertium pendens ex sola & mera sua voluntate sub hac vel illa hypothese rerum constituta: atqui omnia hæc decreta cognoscit Deus: ergo. Minorem quoad priora duo à nemine puto negari posse: nam primum cognoscit Deus ipso decreto absoluto de promissione facta, in qua necessariò inuoluetur aliud decretum conditionatum de præstanda re promissa si conditio adimpleatur. Secundum cognoscit in ipso effectu creato præiusto sub conditione futuro; nam qui cognoscit effectum, cognoscit necessariò causas, à quibus talis effectus essentialiter dependet, inter quas est decretum conditionatum Dei, complens causam secundam in actu primo ad operandum. Sola igitur difficultas superest de tertio; hoc autem certò à Deo cognosci ostendo, primò à paritate secundi; nam eadem est ratio cognoscendi secundum ac tertium; ergo si cognoscit secundum, cognoscit & tertium. Antecedens probō; quia secundum non cognoscit in alio decreto actu existente in Deo, ut cognoscit primum. Neque illud cognoscit in ipso effectu sub conditione futuro, ut consequens ipsum effectum, sed ut antecedens, quia cognoscit illud ut causam talis effectus; igitur prius ratione, quàm cognoscat effectum creatum futurum ex vi causæ creatæ, cognoscit suum decretum conditionatum, vi cuius causa creata sit potens producere suum effectum: ergo similiter cognoscere poterit decretum conditionatum ex sola sua voluntate dependens. Consequentia constat, quia non minùs decretum sub conditione offerens auxilium, quod sit causa consensus creati sub conditione futuri, est dependens à sola voluntate Dei, quàm quodlibet aliud decretum ipsius. Confirmatur, nam decretum conditionatum & absolutum, in hoc non differunt: atqui absolutum; quo de facto Deus offert auxilia gratiæ ad supernaturalem consensum, pendet ex sola voluntate Dei; ergo & conditionatum: nam quod est absolutum, prius ratione fuit conditionatum.

247. **S**ecundò, quia non minùs Deus, quàm creatura, si liberè se determinasset, ad vnam tantum partem re ipsa se determinasset: igitur facta tali suppositione, non minùs est determinatè verum, ac proinde certò cognoscibile, quod tale decretum Dei esset sub conditione futurum, quàm ipse liber consensus creaturæ. Confirmatur, nam hæc non est ex natura sua incognoscibile, cum sit extra spheram puri nihili; non minùs quàm consensus ipse creatus sub conditione futurus; ergo non fugit intellectum increatum, intra cuius spheram est omne verum, & quidquid ab intrinseco non repugnat cognosci. Neque ad hoc requiritur infinitus excess-